

23.2.2010

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Kuuleminen maaseutupoliittisesta selonteosta (VNS 5/2009) koskien erityisesti metsätalouden yrittäjyyttä

Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi

Yleistä

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio pitää valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa eduskunnalle tarpeellisenä ja hyvänä. Selonteon yksi kolmesta keskeisestä tavoitteesta, elinkeinojen kehittäminen on metsätalouden yrittäjyyden kannalta tärkeä.

Tapio on ollut mukana valmistelemassa maaseutupoliittista kokonaisuohjelmaa 2009-2013, johon selonteko osaltaan perustuu. Haluamme olla mukana edelleen toteuttamassa kokonaisuohjelmaa ja selontekoa. Esi-tämme eräitä näkökohtia koskien erityisesti metsätalouden yrittäjyyttä.

Yksityiskohtaiset kannanotot ja kehittämissuositukset

3.1.2 Maaseutuasumisen lähtökohdiksi otetaan kestävyys ja asukaslähtöisyys

Selonteon sivuilla 10-11 esitetään, että hallituksen tavoitteena on saada nykyistä enemmän yritystoimintaa luonnon-, ympäristön- ja maisemanhoidon alalle.

Tapio on yhtyy tähän ja toteaa, että

- Näiden töiden osajia ovat metsäalan yrittäjät ja työntekijät. Metsäpalveluyritykset monipuolistuvat ja laajenevat perinteisistä puuntuotannon töistä myös luonnon- ja maisemanhoidon asiakaslähtöiseen palvelutarjontaan. Siten vahvistetaan ympärivuotisten ja pysyvien työpaikkojen luomista maaseudun luonnonvaroihin tukeutuen.
- Uudeksi maisemanhoidon työpalveluksi voitaisiin kehittää toimintatapa esimerkiksi seuraavasti. Hylätyt maatalouden alueet, vesijätö-alueet, rakentamista odottavat jouto- ja tonttimaat, yksityisteiden varret sekä peltojen valtaojien varret puskevat puuta lämpölaitoksiin. Maanomistajat, kyläyhdistykset ja lämpölaitokset voisivat koota palvelun, jossa useiden maanomistajien energiapuutyömaita kootaan yhteen ja tarjotaan korjuuyrittäjille.

3.2.1 Maaseudun elinkeinoja, yrittäjyyttä ja yrityspalveluja monipuolistetaan

Selonteon sivulla 19 todetaan, että yrittäjäkoulutusta vahvistetaan ja, että yrityspalveluiden saatavuus turvataan.

23.2.2010

Tapio on yhtyy tähän ja toteaa, että

- Metsä- ja puutuotealalla on Suomessa noin 8 000 pientä ja keskisuurta yritystä, jotka työllistävät keskimäärin viisi ja yhteensä noin 35 000 henkilötyövuotta. Näissä yrityksissä yrittäjät tuottavat tyypillisesti itse palveluita eivätkä he näin kykene panostamaan riittävästi yrityksen johtamiseen. Metsä- ja puutuotealalla yrittäjäkoulutus olisikin järjestettävä niin, että yrittäjille tuotetaan joustavasti liiketoimintaosaamista ja markkinointia tukevia palveluita yrityksen ydintoimintojen siitä kärsimättä.
- Yrityspalveluiden saatavuudessa osana Yritys-Suomi-palvelujärjestelmää tulee palveluita ja niiden markkinointia suunnata myös metsänomistajille, jotka eivät asu metsätilan sijaintipaikkakunnalla. Tällaisia metsänomistajia on jo reilusti yli kolmasosa Suomen noin 300 000 yksityisen metsätilan omistajista

Lisäksi Tapio toteaa, että

- Erityisesti maaseudun työllisyyden kannalta metsä- ja puutuotealan-pienten ja keskisuurten kasvuyrityksien tukeminen on käytännössä osoittautunut usein kannattavammaksi keinoksi kuin uusien yritysten perustaminen.

3.2.5 Maaseudulla tuotetaan uusiutuvaa energiaa hajautetusti paikallisiin energialähteisiin perustuen

Selonteon sivulla 24 todetaan, että maaseudulla tulee hyödyntää hajautettua, paikallisiin ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa energiantuotantoa ja osallistua näin koko maan energian huoltovarmuuden lisäämiseen sekä ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- Puu on kansallisesti tärkein uusiutuvan energian lähde. Metsänkasvatuksessa energiapuun kasvatusta voidaan nykyisin ottaa osana kasvatustekijä huomioon ainespuun saatavuudesta tinkimättä.
- Kansallisen ilmasto- ja energiasstrategian tavoitteena on nostaa metsähakkeen vuotuinen käyttö 12 milj.m³ vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen toteutuminen vaikuttaa myönteisesti mm. maaseudun työmahdollisuuksiin, uusien vakituisten työpaikkojen syntymiseen ja yleiseen toimeliaisuuteen.
- Kansallisen ilmasto- ja energiasstrategian metsähakkeen käyttötavoitteiden saavuttaminen on haastavaa ja vaatii koordinoitua viestintää ja neuvonnan toteuttamista. Metsäkeskusten puuenergianeuvojat ovat vaikuttaneet ratkaisevasti siihen, että Suomeen on syntynyt lämpöyrittäjien ammattikunta, jonka hoidossa on noin 450 lämpölaitosta.
- Tärkeä näkökulma myös on, että monessa uudessa pientalossa lämmitys perustuu osittain tai joskus jopa kokonaan pilke- tai halkolämmitykseen. Pilkeyrittäjiä on Suomessa noin 350 ja nämä yritykset ovat

23.2.2010

monenkirjavia. Tärkeää olisikin tukea pilkeyrittäjiä niin tuotannon kuin markkinoinnin osalla laadultaan yhtenäisten tuotteiden aikaansaamiseksi tasapuolisesti koko maahan.

3.2.6 Metsiä hyödynnetään monipuolisesti työn ja toimeentulon lähteenä

Selonteko toteaa sivulla 26, että hallitus pitää tärkeänä, että puuta ja luonnontuotteita hyödynnetään aikaisempaa enemmän.

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- Osaava metsänomistaja saa metsäomaisuudelleen 3-5 prosentin vuotuisen tuoton. Yrittäjälle ja työntekijälle metsä tarjoaa kohtuullisen toimeentulon. Metsä tuottaa aineellisten raaka-aineiden lisäksi aineettomia hyödykkeitä, joita kysytään enenevästi ja joiden kaupallistamista ja tuotteistamista tulee tehdä edelleen. Puu, koristejäkälä sekä luonnon- ja virkistysarvot ovat myytävissä olevia tuotteita. Uusina mahdollisuuksina ovat nousemassa metsien terveysvaikutukset, luonnontuotteet, korvaukset hiilensidonnasta sekä vedet.
- Metsänomistajien taloudellisen osaamisen kehittämiseen tarvitaan aiempaa monipuolisempia työkaluja. Metsänhoidon, metsien kaupallisten tuotteiden ja metsätalouden osaamisen kehittämiseen tarvitaan verkkopalveluita. Vastaavaa tietoa ja osaamista tarvitsevat myös maaseudun yrittäjät ja elinkeinot, ja siksi näiden palveluiden kehittämisen tulee olla osana maaseudun elinkeinon kehittämistä.
- Metsänomistajakunnan muutoksen vuoksi perinteisten metsänhoidon ja puunkorjuuseen perustuvan yrittäjyyden lisäksi tarvitaan myös metsäomaisuuden hoitoon ja hallintaan perustuvaa yrittäjyyttä.

TAPIO

Jouko Lehtoviita
Tulosalueen päällikkö

Pekka Ripatti
kehittämispäällikkö

23.2.2010

LIITE

Karkea arvio metsä- ja puutuotealan pienyrityksistä (alle 50 htv) toimialoittain. Useita lähteitä, tiedot eri vuosilta ja luvut pyöristettyjä.

Toimiala	Yrityksiä	HTV	Liikevaihto milj. €
Metsätalous			
Metsänomistajat *)		1300	45
Taimitarhat	100	45	5
Metsäpalveluyritykset	650	1000	50
Puunkorjuu			
Metsänomistajat *)		1300	45
Metsäkoneala	1700	5700	500
Metsäkuljetus	900	3500	300
Puutavaran valmistus			
Sahayritykset	1100	3200	900
Puutalot ja puusepänteollisuus	1000	11000	1700
Huonekalut	1600	10300	1300
Puun poltto ja lämmitys			
Lämpöyritykset	200	120	15
Pilkeyritykset	350	200	30
Yhteensä	7600	37665	4890

*) metsänomistajien itse suorittama työpanos